

ВІСНИК НАУ

№ 3 (52) 2012

Науковий журнал

Заснований у листопаді 1996 р.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

М. С. Кулик, ректор, д-р техн. наук, проф.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

В. П. Харченко, проректор
з наукової роботи,
д-р техн. наук, проф.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР

С. В. Павлова, д-р техн. наук, доц.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Технічні науки

А. О. Бєлятинський, д-р техн. наук, проф.
С. В. Бойченко, д-р техн. наук, проф.
В. М. Васильєв, д-р техн. наук, проф.
С. О. Дмитрієв, д-р техн. наук, проф.
Е. К. Завадскас, д-р техн. наук, проф.
О. І. Запорожець, д-р техн. наук, проф.
Г. Ф. Конахович, д-р техн. наук, проф.
М. О. Сидоров, д-р техн. наук, проф.
Й. Станкунас, д-р техн. наук, проф.
А. А. Туник, д-р техн. наук, проф.

Хімічні науки

Ю. В. Білокопитов, д-р хім. наук, проф.
О. М. Заславський, д-р хім. наук, проф.
С. В. Іванов, д-р хім. наук, проф.
В. Г. Кошечко, акад. НАН України,
д-р хім. наук, проф.
В. М. Ледовських, д-р хім. наук, проф.
А. Ф. Попов, акад. НАН України,
д-р хім. наук, проф.
Ф. Г. Фабуляк, д-р хім. наук, проф.

Біологічні науки

М. М. Барановський, д-р с.-г. наук
К. Г. Гаркава, д-р біол. наук, проф.
Я. І. Мовчан, д-р біол. наук, доц.
В. П. Патица, акад. НАН України,
д-р біол. наук, проф.
Е. М. Попова, д-р біол. наук, проф.

Фізико-математичні науки

Е. Г. Азнакаєв, д-р фіз.-мат. наук, проф.
О. О. Желєзняк, д-р фіз.-мат. наук, проф.
П. О. Кондратенко, д-р фіз.-мат. наук, проф.
В. Л. Макаров, акад. НАН України,
д-р фіз.-мат. наук, проф.
А. П. Поліщук, д-р фіз.-мат. наук, проф.

Педагогічні науки

Л. В. Барановська, д-р пед. наук, проф.
Е. В. Лузік, д-р пед. наук, проф.
О. П. Петрашук, д-р пед. наук, проф.
Л. М. Черноватий, д-р пед. наук, проф.
О. Т. Шпак, д-р пед. наук, проф.

ЗМІСТ

АЕРОКОСМІЧНІ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ТА КЕРУВАННЯ

- В.П. Харченко, О.Г. Кукуш, Є.А. Знаковська*
Математична модель для ідентифікації сузір'я навігаційних супутників GPS, GLONASS, GALILEO 5
- В.П. Харченко, Ю.М. Барабанов, А.М. Грехов*
Моделювання супутникового каналу передачі ADS-B повідомлень 9
- В.И. Чепиженко, В.В. Павлов, С.В. Павлова*
Виртуальные эйнштейновские силовые поля в синергии навигационного пространства сложных эргатических систем 15
- В.В. Горбунов*
Імітатор психотропних ознак авіаційної події – ергономічний аспект тренажерної підготовки 28
- В.І. Чигінь, О.П. Красюк, В.Д. Смичок*
Система візуалізації траєкторії метеорологічних куль-зондів 32
- В.М. Казак, Л.В. Новачук*
Синтез алгоритмів багатоканальних систем електроживлення у відмовних ситуаціях 36
- В.М. Казак, О.К. Горбач*
Синтез безпілотного літального апарата з сонячною енергетичною установкою 43
- М.В. Куклінський, Т.В. Холявкіна*
Ступінь інтеграції України в міжнародну багаторівневу систему керування безпекою польотів 52
- Ю.В. Чинченко, С.Т. Поліщук*
Програмні засоби для моделювання процесів виконання польотів у районі аеродрому 57
- О.А. Суцєнко*
Дослідження методів H_∞ -синтезу систем стабілізації інформаційно-вимірювальних пристроїв 64
- О.П. Сушич*
Вторинна обробка навігаційної інформації Глобальної навігаційної супутникової системи 69
- О.Є. Лупто, О.В. Глушко, Д.М. Долматова*
Визначення пропускну здатності секторів районного центру за методологією Євроконтролю 73
- Н.В.Апенько*
Стан та перспективи авіаційного тренажеробудування 78
- ### ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
- П.О. Приставка, А.В. Ассаул*
Кросплатформенна технологія цифрової обробки потокового відео на основі локальних лінійних операторів 82
- П.О. Приставка, М.О. Рябий*
Інформаційна технологія підвищення відсотка стиснення цифрових зображень на основі лінійних фільтрів 87
- Н.М. Сидорова*
Формування готовності бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до професійної комунікації 94

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 5091 від 28.04.2001

Науковий журнал
«Вісник Національного
авіаційного університету»
президією Вищої атестаційної
комісії України віднесено до наукових
фахових видань у галузі технічних,
хімічних, педагогічних наук

Адреса редакційної колегії:

03680. Київ-58,
просп. Космонавта Комарова, 1
Тел. (38-044) 406-74-45
(38-044) 408-53-33

E-mail: psv@nau.edu.ua

Відповідальний редактор
Н.Б. Науменко
Комп'ютерна верстка
О.М. Свтушенко

**Рекомендовано до друку вченою
радою Національного авіаційного
університету,
протокол № 3 від 21.03.2012**

Підп. до друку 27.06.2012.
Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. 23,25.
Обл.-вид. арк. 25,0.
Тираж 100 пр.
Замовлення № 125-1.

Національний авіаційний
університет

03680. Київ-58,
просп. Космонавта Комарова, 1

Свідоцтво про внесення
до Державного реєстру
ДК № 977 від 05.07. 2002

© Національний авіаційний
університет, 2012

СУЧАСНІ АВІАЦІЙНО-КОСМІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

- С.Ф. Філоненко, Т.В. Німченко*
Вплив глибини різання на закономірності зміни параметрів
акустичного випромінювання 101
- О.С. Пузік, М.М. Глазков, В.Г. Ланецький, Г.Й. Зайончковський,
Т.В. Тарасенко*
Гідродинамічні характеристики функціональних кавітаційних
пристроїв 109

АЕРОПОРТИ ТА ЇХ ІНФРАСТРУКТУРА

- В.М. Першаков, О.К. Луценко, Т.О. Петрова, О.С. Соловійов*
Безкаркасні будівлі багатопільового призначення 114
- В.А. Зеленкова*
Малі архітектурні форми в дизайні інтер'єрів аеровокзалів 119

ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

- В.В. Березуцький*
Теорія активних зіткнень у процесах електрокоагуляції домішок у
водному технологічному середовищі 123
- О.М. Тихенко, О.М. Міхєєв*
Дослідження поглинальної здатності рослин в умовах впливу
стресорів за допомогою методу залишкової радіоактивності 126
- Н.М. Кічата, В.М. Заплатинський*
Джерела екологічної небезпеки субміської території 131
- О.С. Штика, Т.І. Білик*
Вміст важких металів у ґрунтах аеропорту, що не експлуатується 135
- Г.І. Архіпова, Ю.С. Макаренко*
Вплив тютюнопаління на організм людини 140

ХІМІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

- С.В. Бойченко, Ибрагим Асаад М. Али*
Фізико-хімічні свойства и структурно-групповой состав
прямогонных фракций нефтей месторождений Ирака 143
- С.В. Иванов, В.В. Сфименко, О.В. Сфименко*
Термоокиснювальна стабільність реактивних палив з
використанням фулерену як присадки 148
- В.В. Трачевський, К.І. Молозовенко, М.В. Зінченко*
Плазмохімічне модифікування поверхні поліетилентерефталатних
мембран 151

БІОТЕХНОЛОГІЇ

- А.С. Бухало, О.М. Дуган, М.Р. Максимюк, В.М. Ліновицька*
Ферментивна активність вищого базидіального гриба
Schizophyllum commune 154

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

- О.П. Петрашук*
Тест з англійської мови для авіаційного персоналу для виконання
мовних вимог ICAO 160
- Т.І. Харламова*
Тестування як вид контролю під час навчання англійській мові
майбутніх авіаційних інженерів 164
- Л.С. Немлій*
Формування комунікативної компетенції диспетчера-інструктора
управління повітряним рухом 170

Реферати англійською мовою 174

Реферати російською мовою 184

Автори номера 194

Вимоги до оформлення статей 199

Proceedings of the NAU

№ 3 (52) 2012

Scientific journal

Established in November 1996

EDITOR-IN-CHIEF

M. Kulyk, Rector, D. E., Prof.

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF

V. Kharchenko, Vice-Rector for Scientific Work, D. E., Prof.

SECRETARY-IN-CHIEF

S. Pavlova, D. E., Assoc. Prof.

EDITORIAL BOARD

Engineering Sciences

A. Belyatinsky, D. E., Prof.

S. Boychenko, D. E., Prof.

S. Dmytriev, D. E., Prof.

G. Konakhovych, D. E., Prof.

N. Sidorov, D. E., Prof.

Y. Stankunas, D. E., Prof.

A. Tunik, D. E., Prof.

V. Vasyliiev, D. E., Prof.

O. Zaporozhets, D. E., Prof.

E. Zavadskas, D. E., Prof.

Chemical Science

Yu. Bilokopytov, Doctor of Chemistry, Prof.

F. Fabuliak, Doctor of Chemistry, Prof.

S. Ivanov, Doctor of Chemistry, Prof.

V. Koshechko, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine,

Doctor of Chemistry, Prof.

V. Ledovskyh, Doctor of Chemistry, Prof.

A. Popov, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine,

Doctor of Chemistry, Prof.

O. Zaslavskyi, Doctor of Chemistry, Prof.

Biological Sciences

M. Baranovskyy, Doctor of Biology, Prof.

K. Garkava, Doctor of Biology, Prof.

Ya. Movchan, Doctor of Biology, Prof.

V. Patyka, Doctor of Biology, Prof.

E. Popova, Doctor of Biology, Prof.

Physico-Mathematical Sciences

E. Aznakaev, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

P. Kondratenko, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

V. Makarov, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine,

Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

A. Polischyuk, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

O. Zheleznyak, Doctor of Physico-Mathematical Sciences, Prof.

CONTENTS

MONITORING AND MANAGEMENT AEROSPACE SYSTEMS

V. Kharchenko, A. Kukush, E. Znakov'ska

Mathematical model for identification of constellation of navigating satellites GPS, GLONASS, GALILEO 5

V. Kharchenko, Yu. Barabanov, A. Grekhov

Modeling of satellite channel for transmission of ADS-B messages 9

V. Chepizhenko, V. Pavlov, S. Pavlova

Virtual einsteinian force fields in the synergy of navigating space of difficult ergatic systems 15

V. Gorbunov

The artificial imitator of psychotropic signs of flight accident – ergonomic aspect of simulator training 28

V. Chygin, O. Krasnyuk, V. Smychok

System for visualization of trajectory of meteorological balloon-radiosondes 32

V. Kazak, L. Novachuk

Synthesis of multi-channel system of electric power in the unfavorable situations 36

V. Kazak, O. Gorbach

Unmanned aerial vehicle with solar energy system synthesis 43

M. Kuklinskyj, T. Kholiyavkina

Integration extent of Ukraine in international multi-layer Flight Safety Control System 52

Yu. Chynchenko, S. Polishchuk

Software for modelling of processes of flight operation in area of aerodrome 57

O. Sushchenko

Research of H_∞ -methods for stabilization of information-measuring devices 64

A. Sushych

Secondary processing of Global Navigation Satellite Systems navigation data 69

O. Lупpo, O. Hlushko, D. Dolmatova

Determination of ACC sectors capacity by the Eurocontrol methodology 73

N. Apenko

State and prospects of aircraft flight simulators building 78

INFORMATION TECHNOLOGIES

P. Prystavka, A. Assaul

Crossplatform technology of digital streaming video processing based on local linear operators 82

P. Prystavka, M. Ryabyy

Information technology percentage increase of image compression based on linear filters 87

N. Sidorova

Skill forming of software engineering bachelors for professional communication 94

**Proceedings
of the NAU
3 (52) 2012**

Certificate of State Registration
KV N 5091 of 28 April 2001

Scientific journal "Proceedings
of the National Aviation University"
is referred to Ukrainian professional
and scientific publications in the field
of Engineering, Chemical and
Pedagogical Sciences

Editorial board address:

1 Kosmonavta Komarova prospect
Kyiv-58, 03680
Tel. (38-044) 406-74-45
(38-044) 408-53-33

E-mail: psv@nau.edu.ua

Editor *N. Naumenko*
Computer make-up *O. Ievtushenko*

**Approved for publication by the
Academic Council of the National
Aviation University,
(Minutes N 3 of 21 March 2012)**

Signed for printing 27 June 2012.
Paper size 60x84/8.
Published sheets 23,25.
Quires 25,0.
Print run 100 copies.
Order N 125-1.

National Aviation University

1 Kosmonavta Komarova prospect
Kyiv-58, 03680

Certificate of Entry
into the Public Register
DK N 977 of 5 July 2002

© National Aviation University, 2012

CONTEMPORARY AVIATION AND COSMIC TECHNOLOGIES

- S. Filonenko, T. Nimchenko*
Influence of cutting depth on regularities of parameters of acoustic
emission 101
O. Puzik, M. Glazkov, V. Laneckiy, G. Zaionchkovskiy, T. Tarasenko
Hydrodynamic characteristics of functional cavitation devices 109

AIRPORTS AND THEIR INFRASTRUCTURE

- V. Pershakov, O. Lucenko, T. Petrova, O. Solovyov*
Non-skeleton building of multipurpose destination 114
V. Zelenkova
Small architectural and sculptural forms are in design of interiors of air
terminals 119

ENVIRONMENTAL PROTECTION

- V. Berezuckiy*
Theory of active hittings is in processes of electro-coagulation the
admixtures in water technological environment 123
O. Tykhenko, O. Mikheev
Investigation of the absorbing capacity of plants under conditions of
stressor impact by the residual radioactivity method 126
N. Kichata, V. Zaplatynskiy
Sources of ecological hazards for suburban areas 131
O. Shtyka, T. Bilyk
Investigation of heavy metals concentration in soils in former airport
zone 135
G. Arkhipova, Y. Makarenko
Influence of the tobacco smoking on the organism of man 140

CHEMICAL TECHNOLOGIES

- S. Boichenko, Ibraheem Asaad M. Ali*
Physical and chemical properties and structural-group composition of
straight-run fractions of Iraqi oilfields 143
S. Ivanov, V. Efimenko, O. Efimenko
Thermooxidative stability of jet fuel with fullerenes as an additive 148
V. Trachevskiy, K. Molozovenko, M. Zinchenko
Plasma surface modification of polyethylene terephthalate membranes 151

BIOTECHNOLOGIES

- A. Buchalo, A. Dugan, M. Maksimyuk, V. Linovytska*
Enzyme activity of higher basidiomycetes mushroom *Schizophyllum*
commune 154

PROFESSIONAL EDUCATION

- O. Petrashchuk*
Test of English for aviation personnel to meet ICAO language
proficiency requirements 160
T. Kharlamova
Testing as a kind of control when teaching English 164
L. Nemliy
Communicative competence of air traffic controller-instructor 170

Abstracts in English 174

Abstracts in Russian 184

Authors in this issue 194

Requirements for article submission 199